

Seçimlerde Sınırlar: “Başarılı” Bir Stratejik Taksimat Örneği Olarak Defne İlçesi’nin Kurulması

Levent DUMAN¹

Öz

2012 yılında yürürlüğe giren 6360 Sayılı Kanun kapsamında 13 ilde büyükşehir belediyesi kurulurken bu illerde mevcut ilçelere ilave olarak 26 yeni ilçe kurulmuştur. Büyükşehir belediyesi kurulan illerden biri olan Hatay’da, bu kanun kapsamında yeni ilçeler de oluşturulmuştur. Hatay’da yeni kurulan ilçelerden biri olan Defne ilçesinin kurulması, yerel seçim sonuçlarını da kapsayan ancak bunun da ötesine geçen oldukça önemli tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu çalışmada, Antakya’dan ayrılarak Defne ilçesinin kurulması ve sınırlarının tespitinin, kanun tasarısını hazırlayan iktidar partisinin yerel seçimlere dair stratejisinin bir parçası olduğu öne sürülmektedir. Defne ilçesinin sınırlarının belirlenmesi süreci bir dizi siyasi beklentiler çerçevesinde şekillenmiştir. Bu beklentilerin en önemlisi, Hatay’ın büyükşehir olmasından sonra en büyük ilçe konumuna gelecek olan Antakya’nın belediye başkanlığını elde tutmaktır. Bu nedenle, Defne sınırları içerisine, stratejik taksimatın en yaygın biçimi olan istifleme yöntemi çerçevesinde iktidar partisine oy vermeyen insanların yaşadıkları bölgeler dâhil edilmiştir. İstifleme Defne’de o kadar ileri boyutlarda gerçekleştirilmiştir ki, seçimlerde CHP’nin ve desteklediği adayların rekor düzeylerde oy oranlara ulaştığı bir ilçe konumuna gelmiştir. Defne ilçesinde istiflemenin yapılması neticesinde AKP’li adayların 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde Antakya belediye başkanlığını kazanmaları mümkün olmuştur. Defne ilçesinin kurulması örneğinde de görüldüğü üzere, stratejik taksimat yerel seçimlerde de oldukça etkin biçimde kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: 6360 Sayılı Kanun, Stratejik Taksimat, Yerel Seçimler, Defne, Hatay

Borders at Elections: Foundation of Defne District as a Case of “Successful” Gerrymandering

Abstract

In accordance with the law no. 6360 which came into force in 2012, metropolitan municipalities were founded in 13 cities and, in addition to previously existing districts, 26 new districts were founded within those cities. Hatay was among those 13 cities and in addition to foundation of metropolitan municipality, new districts were also founded in the city. Defne district has been one of newly founded districts in Hatay and its foundation caused various important arguments related to some vital issues to come to surface. In this study, it is argued that, foundation of Defne district by snatching it away from Antakya and determination of its borders are parts of the ruling party’s local elections strategy who prepared draft of the law. Determination of Defne district’s borders has taken place based on a series of political expectations. One of the most important expectations is to win Antakya mayoralty election. Therefore, living quarters of citizens who do not vote for the ruling party have been included within Defne district. Hence, the district has become an area where the main opposing party and its candidates have received record level votes at elections. As a result of packing strategy in Defne district, candidates of the ruling party were able to win Antakya mayoralty during the 2014 and 2019 local elections. As it has been observed in foundation of Defne district, Gerrymandering can be quite effectively applied at local elections.

Key Words: Law no. 6360, Gerrymandering, Local Elections, Defne, Hatay

Atf İçin / Please Cite As:

Duman, L. (2020). Seçimlerde sınırlar: “Başarılı” bir stratejik taksimat örneği olarak Defne İlçesi’nin kurulması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(4), 2611-2626.

Geliş Tarihi / Received Date: 19.03.2020

Kabul Tarihi / Accepted Date: 27.05.2020

¹ Dr. Öğr. Üyesi - Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, lduman@atu.edu.tr - ORCID: 0000-0003-3975-6668

Giriş

2012 yılında yürürlüğe giren 6360 Sayılı Kanun yerel yönetimler üzerinde önemli sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Kanun kapsamında 13 ilde büyükşehir belediyesi kurulurken bu illerde mevcut ilçelere ilave olarak 26 yeni ilçe kurulması da kararlaştırılmıştır. Bu süreçte, kanun kapsamında hayata geçirilen değişikliklerin yerel seçim sonuçları üzerinde ne gibi sonuçlar ortaya çıkaracağı önemli bir konu olarak gündeme gelmiştir. Yeni düzenlemenin uygulandığı ilk seçimlerin ardından yapılan çalışmalar, kanunun Türkiye genelinde iktidarı elinde bulunduran siyasi partiye yerel seçimlerde önemli avantajlar sağlarken ana muhalefet partisi aleyhine sonuçlara neden olduğunu ortaya koymuştur (Aygül, 2016).

6360 Sayılı Kanun kapsamında büyükşehir belediyesi kurulan illerden biri Hatay olmuştur. Büyükşehir belediyesi oluşturulmasının yanı sıra, bu kanun kapsamında Hatay'da Antakya Belediyesi'nin sınırları ilçe sınırlarına eşitlenirken, Arsuz, Defne ve Payas olmak üzere yeni ilçeler oluşturulmuştur. Yeni düzenlemenin Hatay'daki yerel seçimler üzerinde etkilerine dair yapılan çalışmalar, Türkiye genelindeki duruma paralel biçimde, iktidar partisinin lehine, ana muhalefet partisinin aleyhine sonuçlar oluştuğu sonucuna ulaşmıştır (Adıgüzel ve Karakaya, 2017). Ancak, Hatay'da yeni ilçeler oluşturulması, özellikle de Arsuz ve Defne ilçelerinin kurulması, yerel seçim sonuçlarını da kapsayan ancak bunun da ötesine geçen oldukça önemli tartışmaları beraberinde getirmiştir.

Oldukça eski geçmişe sahip olan ve içinde barındırdığı farklı toplulukların varlığı nedeniyle "Medeniyetler Şehri" olarak da adlandırılan Hatay'da seçmen tercihleri açısından oldukça parçalı bir yapı vardır. İlin belli bölgelerinde yaşayan bazı toplulukların siyasal tercihlerinde belirli siyasi partiler çok büyük destek bulurken bazı siyasi partilerin aldıkları oy oranları çok sınırlı düzeyde seyretmektedir. Seçmen davranışındaki bu parçalı yapı ile yeni kurulan Arsuz ve Defne ilçelerinin sınırları arasındaki paralellikler, bölgedeki vatandaşların siyasal tercihleri esas alınarak ilçe sınırlarının belirlendiğine dair söylemlerin sıkça gündeme gelmesine neden olmaktadır.

Bu çalışmada, 6360 Sayılı Kanun ile Hatay'da Defne İlçesinin kurulması ve bu yeni ilçenin sınırlarının belirlenmesine dair kararların, nesnel kriterlere göre değil, yerel seçimler dikkate alınarak, belirli partilerin lehine sonuçlar ortaya çıkaracak şekilde alındığı öne sürülmektedir. Diğer bir deyişle, Defne ilçesinin kurulması ve sınırlarının tespitinin, kanun tasarisının hazırlayan iktidar partisinin yerel seçimlere dair stratejisinin bir parçası olduğu iddia edilmektedir. Siyaset Biliminde "Gerrymandering" olarak bilinen, Türkçede "Stratejik Taksimat"² olarak adlandırılabilen seçim bölge sınırlarının belirli sonuçları elde etmeyi sağlayacak biçimde değiştirilmesi uygulamalarına dünyanın farklı ülkelerinde, farklı tarihsel dönemlerde rastlamak mümkündür. Stratejik taksimat uygulamaları çoğunlukla genel seçimlere yönelik olsa da, yerel seçimlerde de kullanılabilen ve bu çalışmada da ortaya konulduğu üzere Defne İlçesinin sınırlarının belirlenmesi söz konusu uygulamaya oldukça çarpıcı bir örnek oluşturmaktadır. Stratejik taksimatın yerel seçimlerde nasıl uygulandığının farklı yönleriyle ele alınması ve güncel bir vaka üzerinden sonuçlarının değerlendirilmesi suretiyle bu çalışma oldukça önemli hususları ön plana çıkarmaktadır.

Çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Stratejik taksimatın ortaya çıkışı, farklı uygulamaları ve etkileri üzerinde durulurken ikinci bölümde Hatay'ın seçmen davranışına doğrudan etki eden toplumsal özelliklerine değinilmektedir. Çalışmanın esas kısmını oluşturan üçüncü bölümde ise Defne İlçesinin kurulmasının yerel seçim sonuçları üzerindeki etkileri, bu ilçede yaşayan insanların önceki seçimlerdeki tercihleri de dikkate alınarak analiz edilecektir. Sonuç bölümünde, çalışmada ortaya konulan veriler ışığında genel bir değerlendirmeye yer verilecektir.

Yöntem

Çalışmada literatür taraması aşamasında stratejik taksimat hakkında yazılmış kitap ve makaleler incelenmiştir. Defne İlçesinin kurulması tek vaka analizi çerçevesinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Bu kapsamda ikincil kaynaklardan, çeşitli internet kaynaklarından faydalanılmış, ayrıca yerel ve ulusal basın organlarının konu hakkındaki haberleri de incelenmiştir. Bunlara ilave olarak Meclis Zabıtları ve Resmi Gazete gibi kaynaklara da başvurulmak suretiyle geniş kapsamlı bir analiz gerçekleştirilmiştir.

² Gerrymandering Türkçe yapılan siyaset bilimi çalışmalarında farklı biçimlerde kullanılmaktadır. Bazı çalışmalarda İngilizce terim aynen kullanılmakla birlikte (Dikici Bilgin, 2016, s.163) bu çalışmada 'stratejik taksimat' olarak kullanılmaktadır. Stratejik taksimat olarak kullanımı Vikipedi'den alınmıştır ("Vikipedi", t.y.).

Bir Seçim Stratejisi Olarak Stratejik Taksimat

Siyasal yaşamın ayrılmaz bir parçasını oluşturan seçimler ülkeden ülkeye ve zaman içerisinde farklı biçimlerde gerçekleştirilebilmektedir. Seçimler, seçimlerde oy kullanabilecek kişilerin belirlenmesinden, sonuçların değerlendirileceği sistemin belirlenmesine, seçimlerin gerçekleştirileceği süreden seçim bölgelerinin belirlenmesine kadar çok sayıda konuda karar almayı gerektirmektedir. İster yerel ister ulusal düzeyde seçimler olsun, seçim sonuçları seçmen davranışlarını belirleyen siyasi parti ve adayların seçim kampanyaları başta olmak üzere, genel siyasal, ekonomik ve kültürel unsurların etkisiyle şekillenmektedir. Ancak, seçmen tercihlerinin yanı sıra seçim sonuçlarını etkileyen başka hususlar da vardır ki bu çalışmanın konusunu oluşturan seçim bölge sınırlarının belirlenmesi bunlardan biridir.

Seçim bölge sınırlarının seçim sonuçlarını etkileyecek biçimde belirlenmesi, var olan sınırların değiştirilmesi, örneği oldukça bol olan ve uzun bir geçmişe sahip bir uygulamadır. Sıkça görülmesi ve oldukça eskiye dayanmasına karşın stratejik taksimat uygulamalarının her zaman hedeflenen amaçları sağladığını söylemek mümkün değildir. Nitekim uygulamanın, sınır değişikliklerini gerçekleştiren kişi veya siyasi partilerin istediği seçim sonuçlarını sağlayıp “başarılı” sonuçları ortaya çıkardığı vakalar gibi bazı durumlarda “başarısız” sonuçlar ortaya çıkarabildiği, sınır değişikliklerinin hedeflenen seçim sonuçlarını ortaya çıkarmadığını vurgulamak gerekir (Morill, 1990, s. 212). Stratejik taksimat uygulamaları Siyaset Biliminde genellikle ulusal seçimlerle birlikte anılan bir uygulama olmakla birlikte, bu çalışmada da gösterildiği üzere, yerel seçimlerde de sonuçları doğrudan belirleyebilen bir uygulama olabilmektedir.

Terim olarak Siyaset Biliminde seçim bölge sınırlarının seçim sonuçlarını etkileyecek, bir kişi veya partinin lehine sonuçlar çıkaracak şekilde bilinçli olarak değiştirmesini belirtmek için “Gerrymandering” kullanılmaktadır (Morill, 1990, s. 212; Erçel, 2017; Alexeev ve Mixon, 2018, s. 1046; Hebert ve Jenkins, 2010, s.544). İngilizcede farklı kelimelerin birleştirilmesiyle “icat” edilen bu terimin Türkçe karşılığı olarak “stratejik taksimat” terimini kullanmak yerinde olacaktır. Gerrymander terimi ilk olarak 1812 yılında kullanılmıştır. Daha önce ABD başkan yardımcılığı görevini de yürütmüş olan, o zamanki Massachusetts valisi Elbridge Gerry eyalet içindeki seçim bölge sınırlarını kendi partisinin lehine sonuçlar doğuracak biçimde değiştirince seçim bölge haritalarının ilginç görünümü oluştu. Bu seçim bölgeleri haritası bir semenderi (İngilizcesi salamander) anımsattığı için siyasi karikatürler çizen bir karikatürist tarafından durumu eleştirmek amacıyla çizilen karikatür *Boston Gazette*'de yayınlandı. Vali Elbridge Gerry'nin soyadı ile semender hayvanın adı birleştirilerek türetilen “gerrymander” terimi söz konusu karikatürün üstünde başlık olarak yayınlandı (Griffith, 1907, s. 16-20; Anand, 2014, s. 923; Seabrook, 2017, s. 7; Alexeev ve Mixon, 2018, s. 1046; Erçel, 2017). Takip eden süreçte Gerrymander terimi basında geniş yer buldu ve seçim kampanyalarında sıkça kullanıldı (Griffith, 1907, s. 18-19).

Terim olarak kullanılması 1812 yılında olsa da seçim bölgesi sınırlarının bir parti lehine değiştirilmesi uygulamaları daha da eskiye dayanmaktadır. Kimi yazarların ABD tarihi kadar eski olduğunu belirttikleri stratejik taksimat uygulamalarının (Stewart, 2018, s. 152; Griffith, 1907, s. 120; Engstrom, 2013, s. 28) adını aldığı Gerrymandering teriminin orta atılmasından önce de siyasal alanda çok sayıda örneği vardır. Siyasal hayattaki yeri ve hukuki statüsü tartışmalı olmakla birlikte günümüze kadar seçim sonuçları tartışmalarında stratejik taksimat konusu gündeme gelmeye devam etmektedir (Seabrook, 2017, s. 3-8).

Stratejik taksimat uygulamaları yürürlükteki kanunlara bağlı olarak ülkeden ülkeye farklılıklar göstermektedir. Bazı ülkelerde seçim bölge sınırlarında değişiklik yapmak görece daha kolay, hatta belli dönemlerde gerçekleştirilen rutin işlemler arasında yer almaktadır. Devletlerin geçerli yasalarına göre şekillenen stratejik taksimat uygulamalarında farklı yöntemler kullanılabilir. Bu yöntemler arasında “istifleme” ve “bölüşdürme”³ en yaygın uygulamalardır. Uygulamalarda istifleme ve bölüşdürme farklı bileşimler halinde sıklıkla birlikte de kullanılabilir (Anand, 2014, s. 923-924; Barrow, 2018, s. 8; Hebert ve Jenkins, 2010, s. 544).

Siyasi partilerin seçimlerde yüksek desteğe sahip oldukları seçim bölgeleri olduğu gibi, farklı zamanlarda gerçekleştirilen seçimlerde belli partilere düşük desteğin olduğu seçim bölgeleri de vardır. Stratejik taksimat çerçevesinde kullanılan istifleme yöntemi, “kazanılmaz” olarak görülen (Friedman ve Holden, 2008, s. 113) seçim bölgelerine yönelik gerçekleştirilir. İstifleme yönteminde, seçim bölgesi sınır değişikliğini gerçekleştiren siyasi parti, kendisini desteklemeyen seçmenlerin yoğun olarak bulunduğu yerleri, belirli seçim çevrelerinde toplamaya çalışır. Bu doğrultuda, yeni seçim bölgesi sınırları, az sayıda

³ İngilizcede “packing” ve “cracking” olan bu terimlerin Türkçede farklı karşılıkları vardır. Belirttikleri uygulamalara uyumları açısından bu çalışmada “istifleme” ve “bölüşdürme” terimlerinin kullanılması tercih edilmiştir.

bölgede azami oranda muhalif seçmeni içerecek şekilde düzenlenir. Böylesi bir seçmen dağılımı neticesinde, seçim bölgesi sınır değişikliğini gerçekleştiren siyasi partiye muhalif olan seçmenlerin desteklediği aday veya siyasi partiler az sayıda seçim bölgesinde çok yüksek farkla seçimi kazanırken, çok sayıda seçim bölgesinde seçimi kaybetmiş olurlar (Anand, 2014, s. 924; Buchler, 2012, s. 1038; Chill, 2017, s. 811; McDonald ve Engstrom, 1990, s. 178-179). Az sayıda seçim bölgesinde büyük farkla seçimi kazanmak yüksek sayıda "heba edilmiş oy" anlamına gelir (Seabrook, 2017, s.17). Halbuki bu büyük farkı oluşturan seçmenlerin bir kısmının başka seçim bölgelerinde oy kullanması durumunda seçimlerin genel sonucu açısından farklı durumlar ortaya çıkması ihtimal dâhilinde olacaktır.

İkinci yaygın uygulama olan bölüştürme yöntemi ise, istiflemenin tersine, "kazanılabilecek" durumda olan seçim bölgelerinde uygulanır (Friedman ve Holden, 2008, s. 113). Bölüştürme yönteminde seçim bölge sınırları muhalif seçmenler herhangi bir bölgede çoğunluğu sağlamayacak veya asgari sayıda bölgede çoğunluğu sağlayacak biçimde belirlenir. Bölüştürme yöntemi çerçevesinde, seçim bölgesi sınır değişikliği yapma yetkisine sahip siyasi partiye muhalif olan seçmenlerin çoğunluğu sağlayacakları seçim bölgeleri oluşturulmasından kaçınılmaya çalışılır (Barrow, 2018, s. 8; Chill, 2017, s. 811; McDonald ve Engstrom, 1990, s. 179). Bölüştürme yöntemi, sadece seçimi kazanmaya yetecek kadar seçmeni belli seçim bölgelerinde toplamaya dönük olduğu için beraberinde, istiflemenin tersine, seçim bölge sınırlarını değiştiren siyasi partinin lehine olacak şekilde çok az sayıda oy "heba" olur (Seabrook, 2017, s. 29).

Stratejik taksimat ile ilgili yapılan çalışmaların önemli bir kısmı ABD hakkında yapılmakta ve çoğu zaman genel seçimler eksenindeki konuları içermektedir. Fakat zamanla stratejik taksimat hakkında başka ülkeleri de konu olan akademik çalışmaların sayısında artış görülmüştür (Fetzer, 2008; Halás ve Klapka, 2017; Stewart, 2019). Ayrıca, genel seçimler dışında yerel seçimlerde de stratejik taksimatın işleyişi, seçim sonuçları üzerindeki etkileri hakkında çalışmalar yapılmaktadır (Stewart, 2019). Bu nedenle stratejik taksimatı sadece ABD'ye özgü ve genel seçimlerle sınırlı düşünmemek gerekmektedir.

Stratejik taksimat uygulamalarının seçim sonuçlarını bir parti veya aday lehine değiştirmek dışında da amaçları olabilmektedir. Halás ve Klapka'nın Slovakya hakkında yaptıkları çalışmada da belirttikleri gibi, çok sayıda etnik grubun yaşadığı siyasi bölgelerde yönetsel coğrafyalarda etnik sebeplerle stratejik taksimat uygulamalarının hayata geçirilmesi, bu değişikliklerle belli grupların siyasi gücünü sınırlama çabaları söz konusu olabilmektedir (2017, s. 1572). Stewart'ın Makedonya üzerine yaptığı çalışmada da vurguladığı gibi, etnik hususlar çerçevesinde gerçekleştirilen stratejik taksimat uygulamaları, yerel seçimlerde çok önemli sonuçlar doğurabilmektedir. Söz konusu çalışmanın ortaya koyduğu gibi, belediye sınırları içerisinde etnik bir grubun çok büyük çoğunluğa sahip olduğu durumlarda, bu grubun etnik açıdan kendine yakın bulunduğu birden fazla siyasi parti rekabete girdiği görülmüştür. Buna karşın, belediye sınırları içerisinde farklı etnik grupların birbirine yakın oranlarda olduğu yerlerde ise etnik gruplar kendilerine yakın buldukları tek bir siyasi parti etrafında kenetlenme yoluna giderler (2019, s. 318-322). Bu sonuçların ortaya çıkması zaman alabilmekte, süreç içerisinde stratejik taksimatın etkileri daha bariz biçimde ortaya çıkabilmektedir.

Zamanla ortaya çıkan yenilikler, özellikle teknolojinin ilerlemesi kaçınılmaz biçimde stratejik taksimat uygulamalarını da etkilemektedir. Günümüzün gelişmiş teknoloji imkânları, stratejik taksimat konusunda karar alma pozisyonunda bulunanlara çok daha ayrıntılı bilgiler eşliğinde yeni imkanlar sunmaktadır. Seçmen davranışı, gelir durumu, eğitim düzeyi ve daha pek çok bilgi seçim bölgelerinin sınırları değiştirilirken göz önünde bulundurulabilmekte, karar alıcıların istediği sonuçların sağlanabilmesine dönük detaylı analizler gerçekleştirilebilmektedir. Eskiden elle yapılan seçim bölge sınır değişikliğine dair çizimler şimdi bilgisayarlar sayesinde, stratejik taksimatın etkilerini azami seviyeye çıkaracak biçimde yapılabilmektedir (Stewart, 2018, s. 154; Anand, 2014, s. 924; Smith, 2018, s. 12; Barrow, 2018, s. 6; Friedman ve Holden, 2008, s. 135; Bernstein, 1996, s. 63-64). Teknoloji alanındaki gelişmeler, karar alma konumunda bulunan siyasi partiye, stratejik taksimattan da faydalanarak konumunu pekiştirme ve sürdürme konusunda yeni araçlar sunmaktadır (Tokaji, 2018, s. 2160).

Türkiye'nin Bir Vilayeti Olarak Hatay

Geçmiş asırlar öncesine dayanan Antakya ve çevresi farklı medeniyetlere, çok sayıda etnik ve dini gruba ev sahipliği yapmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra Fransızlar tarafından işgal edilen yerlerden biri Antakya ve çevresi olmuştur. Fransızlar bu bölgede kurdukları İskenderun Sancağı ile 1938 yılına hâkimiyetlerini devam ettirmiş, akabinde Eylül 1938'de bölgede "Hatay Devleti" kurulmuştur. En nihayetinde 23 Temmuz 1939'da Hatay Devleti'nin varlığı sona vermiş bir vilayet olarak Türkiye'ye

katılmıştır. Türkiye'ye katılma sürecinde yaşanan olaylardan dolayı Hatay'dan önemli göçler yaşansa da bölge, farklı etnik ve dini grupları önemli ölçüde bünyesinde barındırmaya devam etmiştir.⁴

Antakya ve çevresinde yaşayan en büyük gruplardan biri Arap Alevilerdir. Ası Vadisi ve Antakya şehir merkezinin belirli mahalleleri başta olmak üzere Osmanlı Devleti döneminde bölgenin belirli kesimlerinde yoğunlaşan bu topluluk, İskenderun Sancağı döneminde de bu yerleşim şeklini devam ettirmiştir (Türkmen, 1937, s. 599-605). Fransız verilerine göre 1936 yılında Sancak nüfusunun yüzde 28'ini oluşturan Arap Aleviler (Duman, 2016, s. 128) günümüzde de Hatay'ın bazı bölgelerinde nüfusun çok büyük çoğunluğunu oluşturmaktadır. Hatay'da yaşayan Arap Alevilerin toplam nüfusuna dair kesin rakamlar bulunmamakla birlikte, bazı kaynaklarda 2012 yılı itibarıyla Hatay'ın toplam nüfusu olan 1 milyon 483 bin kişinin yaklaşık 480 bininin Arap Alevilerden oluştuğu belirtilmektedir (Usta, 2014, s. 705).

Hatay'ın 1939'da Türkiye'nin bir vilayeti haline dönüşmesi doğal olarak yerel siyaset üzerinde önemli sonuçlar ortaya çıkardı. Hatay'ın Türkiye'ye katılması sürecinde Türkiye lehine faaliyet gösteren kişi ve gruplar vilayet döneminde yerel siyasette belirleyici konuma geldiler. Türkiye'de tek parti döneminin devam ettiği bu dönemde, siyasette söz sahibi olanlar Cumhuriyet Halk Partisi'nde (CHP) etkin olan kişilerden oluşuyordu. Bu durum Hatay'da geniş kitlelerin siyasetten soyutlanması sonucunu doğurdu. Arap Aleviler özelinde bakıldığında, bu topluluğun önemli bir kısmı Hatay'ın Türkiye'ye katılması sürecine destek vermiş ve bunun karşılığında topluluk mensubu çok sayıda kişi CHP'nin içinde etkin pozisyonlara gelmiştir. Ancak sürece destek verenler kadar, Arap Aleviler içinde Türkiye'ye katılma sürecine karşı çıkanlar da vardı ki bunlar 1939 sonrasında CHP içinde kendilerine yer bulamadılar. Bu nedenle, çok partili hayata geçilmesiyle birlikte, özellikle kırsal kesimde yaşayan Arap Alevilerin önemli bir kısmı, önce Demokrat Parti (DP), daha sonrasında DP'nin devamı olan Adalet Partisi (AP), Doğru Yol Partisi'ne (DYP) destek vermişlerdir (Duman, 2016, s. 392-397).

Kırsal kesimde yaşayan Arap Alevilerin aksine, şehirde yaşayan Arap Alevilerde farklı bir seçmen davranışı olduğu gözlenmiştir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar farklı bölgelerdeki seçmen davranışına dair durumu ortaya koyar niteliktedir. Nizam Önen ve Murat Tek tarafından gerçekleştirilen ve 1961-2007 yılları arasındaki genel seçim sonuçlarının analiz edildiği çalışmada Antakya şehir merkezinde bulunan mahalleler bazında seçmen davranışı incelenmiştir. Yapılan analiz, Antakya şehir merkezinde Arap Alevilerin yaşadığı mahallelerde 1969'dan başlayarak 2007'ye kadar gerçekleştirilen genel seçimlerde "sol partilerin" önemli farklarla "sağ partilerden" daha fazla oy aldıklarını göstermiştir. 1969-2007 döneminde sol partiler içerisinde CHP katıldığı tüm seçimlerden önemli farkla birinci parti olarak çıkmış ve incelenen mahallelerdeki Arap Alevilerin en çok desteklediği siyasi parti olmuştur. Önen ve Tek, çalışmada Antakya'nın mahallelerinde yaşayan Arap Aleviler için CHP ile bir "parti özdeşleşmesi" oluştuğu ve bu durumun ortaya çıkmasındaki temel faktörün laiklik olduğu sonucuna ulaşmıştır (2009, s. 113-136).

Türkiye'deki siyasal yaşam açısından oldukça hareketli geçen 1990'ların ardından 2000'li yılların başlamasıyla yeni bir döneme girildi. 2002 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) seçimi kazanması ve tek başına iktidara gelmesiyle başlayan bu dönem, Hatay'da yaşayan Arap Aleviler açısından da önemli sonuçlar doğurmuştur. Günümüze kadarki seçim sonuçları incelendiğinde, Milliyetçi Hareket Partisi'ne (MHP) mesafeli duran Hatay'daki Arap Alevilerin benzer bir tavrı 2002 yılından itibaren AKP'ye karşı da ortaya koydukları gözlemlenmektedir. 2002'den günümüze kadar gerçekleştirilen gerek genel ve yerel seçimler olsun, gerekse halk oylamaları olsun, Hatay'daki Arap Alevilerin AKP'ye olan desteklerinin çok sınırlı olduğu görülmektedir. AKP'nin 2002'den itibaren ortaya çıkan siyasi gücü, Hatay'daki Arap Alevileri bu partiye yönlendirmek şöyle dursun, tam tersine bir etki yaratarak AKP karşısındaki en büyük güç olarak görülen CHP etrafında yoğun biçimde kenetlenmeye yöneltmiştir. Bu süreçte, daha önce CHP'ye oy vermeyen Arap Aleviler bile CHP'ye oy vermeye başladı. Süreç içerisinde, CHP kırsal kesimdeki Arap Alevilerden de büyük destek almaya başlamıştır. Hatay üzerine yapılan yeni çalışmaların da ortaya koyduğu üzere, bu sürecin sonucunda CHP, Hatay'ın belirli kırsal kesimlerinde son derece yüksek oranlarda oy oranlarına ulaşmıştır (Adıgüzel ve Karakaya, 2017, s. 46).

Efsaneden İlçeye: Defne İlçesinin Kurulması ve Yansımaları

6360 Sayılı Kanun Türkiye'de 13 ilde büyükşehir belediyesi kurulmasının ötesinde de etkiler doğurmuştur (Arıkboğa, 2018, s. 16-18). Bu kanun kabul edilmeden önce yürürlükte olan 2004 tarihli 5216 sayılı "Büyükşehir Belediyesi Kanunu"nun 5. Maddesine göre "Büyükşehir belediyelerinin sınırları, adını aldıkları büyükşehirlerin belediye sınırlarıdır." 6360 Sayılı Kanun'un 6. Maddesi ile bu konuda şu şekilde bir

⁴ İskenderun Sancağı ve Hatay Devleti konusunda ayrıntılar için bkz. (Ada, 2005; Duman, 2016).

düzenlemeye gidilmiştir: "Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır. İlçe belediyelerinin sınırları, bu ilçelerin mülki sınırlarıdır." Söz konusu kanunun 1. Maddesi 3. Fıkrası'nda yer alan hüküm çerçevesinde büyükşehir belediyesi kurulan ve daha önce kurulmuş olan illerdeki belde ve köylerin statüsünde değişikliğe gidilmiş ve buna göre bu illerin "mülki sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış, köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır" (On Üç İlde Büyükşehir, 2012).

Köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin kalkması büyükşehir belediyelerinde yer alan ilçe belediye seçimleri açısından önemli etkiler ortaya çıkarmıştır. 6360 sayılı kanun ilçe belediyelerini mülki sınırları ile eşleştirdiğinden artık ilçe sınırları içerisinde yaşayan tüm vatandaşlar ilçe belediye seçimlerinde oy kullanabilecek duruma geldi. Antakya özelinde bakıldığında bu düzenleme kanun tasarısının hazırlayan iktidar partisi AKP için istenmeyen sonuçlar alınması anlamına gelmektedir. Antakya'da en güçlü konuda bulunan AKP ve CHP'nin aldıkları oyları gösteren Tablo 1'de bu durum net bir biçimde görülmektedir:

Tablo 1. 2002-2011 Arasındaki Seçimlerde AKP ve CHP'nin Antakya'daki Durumu

Seçim	Toplam Geçerli Oy	AKP		CHP		
		Toplam Aldığı Oy	Oy Oranı (%)	Toplam Aldığı Oy	Oy Oranı (%)	
2002 Genel Seçimleri	Antakya Geneli	151229	36695	24,3*	52301	34,6*
	Antakya Merkez	63685	22452	35,3*	14516	22,8*
	Antakya Belde/Köy	87544	14243	16,3*	37785	43,2*
2004 Yerel Seçimleri	Antakya Belediye Bşk.	66081	32662	49,4*	24159	36,6*
	Antakya Belde Belediye Bşk. Top.	62875*	14917*	23,7*	26874*	42,7*
	İl Genel Meclisi -Antakya geneli	166466	59411	35,7*	57318	34,4*
2007 Genel Seçimleri	İl Genel Meclisi -Antakya merkez	66879	31227	46,7*	20599	30,8*
	İl Genel Meclisi -Antakya Belde ve köyler	99587	28184	28,3*	36719	36,9*
	Antakya Geneli	183739	67189	36,6	81764	44,5
2009 Yerel Seçimleri	Antakya Merkez	77501	38974	50,3	22773	29,4
	Antakya Belde/Köy	106238	28215	26,6	58991	55,5
	Antakya Belediye Bşk.	98048	47376	48,3	35504	36,2
2011 Genel Seçimleri	Antakya Belde Belediye Bşk. Top.	82221*	10324*	12,6*	33929*	41,3*
	İl Genel Meclisi -Antakya geneli	226498	72147	31,9*	91222	40,3*
	İl Genel Meclisi -Antakya merkez	99345	45254	45,6*	32164	32,4*
2011 Genel Seçimleri	İl Genel Meclisi -Antakya Belde ve köyler	127153	26893	21,2*	59058	46,4*
	Antakya Geneli	249805	100534	40,2	126825	50,8
	Antakya Merkez	115352	63833	55,3	36501	31,6
Antakya Belde/Köy	134453	36701	27,3	90324	67,2	

*TUIİK verileri esas alınarak hesaplanmıştır.

Kaynak: "Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.

Hatay'ın en büyük ilçesi olan ve il merkezi konumundaki Antakya belediye başkanlığını hangi partinin kazanacağı siyasi açıdan önemlidir. Tablo 1'de de görüleceği üzere, 2012 yılında büyükşehirlerin kurulmasına dair kanun tasarısı hazırlanırken sonraki seçimlerde Antakya belediye başkanlığının AKP tarafından kazanılması oldukça zor görünüyordu. Yeni kanunla belde ve köylerin hukuki statüsünün kaldırılması öngörüldüğünden, Antakya sınırları içerisinde yaşayan tüm seçmenlerin oyu ile belediye başkanı belirlenecekti. Her ne kadar 2004 ve 2009 yerel seçimlerinde AKP'nin adayları Antakya Belediye Başkanlığını kazanmış olsalar da, bu seçimler ilçe sınırları içindeki tüm seçmenleri kapsayacak biçimde yapılmış olsaydı sonuçlar farklı olabilirdi. Tablo 1'de de görüldüğü üzere, 2002 yılından 2011 yılına kadar yapılan hem genel hem de yerel seçimlerde Antakya'da AKP merkezde güçlü iken, merkez dışında kalan belde ve köylerde CHP'nin oldukça gerisinde kalmıştır. Merkez ilçe belde ve köyler arasındaki seçmen sayıları da birbirine yakın olduğundan ilçe genelinde yapılacak seçimler belediye başkanlığı seçimini oldukça çekişmeli hale getirecekti. Nitekim, 2002 seçimlerinde Antakya genelinde AKP geçerli oyların % 24,3'ünü alırken, CHP % 34,6'sını almıştır. Antakya Belediye Başkanlığını AKP'li adayın kazandığı 2004 yerel seçimlerinde AKP'li aday oyların % 49,4'ünü alırken CHP'nin adayı % 36,6'sını almıştır. Ancak aynı

seçimlerde belde belediye başkanlıkları seçimlerinin toplamında bakıldığında AKP'li adaylar oyların % 23,7'sini alırken CHP'li adaylar % 42,7'sini almıştır. Söz konusu seçimlerde Antakya ilçesi genelinde il genel meclisi oylamasında AKP oyların % 35,7'sini alırken CHP %34,4'ünü almıştır. Diğer bir değişle, 2004 yerel seçimlerinde Antakya geneli dikkate alındığında AKP ile CHP arasında oldukça çekişmeli bir durum söz konusuydu. AKP ile CHP arasında Antakya genelindeki bu rekabet 2007 genel seçimlerinde de devam etmiştir. Bu seçimlerde Antakya genelinde AKP oyların % 36,6'sını alırken, CHP % 44,5'ini almayı başarmıştır. 2009 yerel seçimleri de Antakya'da AKP ile CHP rekabetinin devam ettiği bir seçim şeklinde geçmiştir. AKP'li aday belediye başkanlığını merkezdeki oyların % 48,3'ünü alarak kazanırken CHP'nin adayı oyların % 36,2'sini alabilmiştir. Antakya'ya bağlı belde belediyelerinde ise CHP'nin adayları toplamda oyların %41,3'ünü alırken AKP'nin adayları toplamda ancak oyların % 12,6'sını alabilmiştir. İl genel meclisi için kullanılan oylara bakıldığında, 2009 yerel seçimlerinde Antakya genelinde AKP % 31,9 oy alırken CHP'nin oyu % 40,3 olarak gerçekleşmiştir. 2012'de büyükşehirlerin kurulmasına dair kanun tasarısı hazırlanmadan önceki son seçim olan 2011 genel seçimlerinde de Antakya genelinde AKP ile CHP arasındaki rekabet kıyasıya devam etmiştir. 2011 seçimlerinde Antakya genelinde AKP oyların % 40,2'sini alırken CHP % 50,8'ini almış, bu seçimlerde CHP'nin belde ve köylerdeki oy oranı % 67,2'ye ulaşırken AKP'nin oyu % 27,3'te kalmıştır.

Böyle durum karşısında, Antakya Belediye Başkanlığını kaybetmek istemeyen ancak 13 ilde daha büyükşehir kurulmasını isteyen AKP, Hatay'da en büyük iki ilçe olan Antakya ve İskenderun'u bölerek Defne ve Arsuz adında iki yeni ilçe kurulmasını kanun tasarısına dahil etme yoluna gitti. Kanun tasarısının gerekçesinde yerel yönetimlerin daha etkin ve verimli çalışabilmesine olanak tanıyacak düzenlemelerin hedeflendiği belirtilmiştir. Hükümet, on üç ilde büyükşehir belediyesi kurulmasına dair kanun tasarısında "mevcut yerel yönetim yapısı ile yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde sunulması olanağı" kalmadığını vurgulamış "bu hizmetlerinin vatandaşlarımızın artan beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve kabiliyetle donatılmış, ideal ölçekte etkin hizmet sunma potansiyeline sahip yerel yönetimlerce sağlanması" (Meclis Tutanakları, 2012a) hedefini tasarımın gerekçesi olarak sunmuştur. Ancak söz konusu kanun tasarısında yer alan Hatay'da iki yeni ilçe kurulması kararının bu gerekçelerle uyumlu olduğunu söylemek pek mümkün değildir. Çünkü söz konusu iki yeni ilçenin kurulması yerel hizmetlerin daha etkin ve verimli sunulmasını sağlamanın tam tersine sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

Kanun tasarısı ile Defne adıyla Hatay'da yeni bir ilçe kurulması oldukça önemli tartışmaları beraberinde getirmiştir. Şunu vurgulamak gerekir ki, Antakya'nın tarihi incelendiğinde, ne Osmanlı Devleti döneminde ne de önceki tarihsel süreçte, bir coğrafik bölgeyi tanımlamak üzere Defne adının kullanımına rastlanmamaktadır. Bölgede yaygın olarak yetişen bir ağaç türünün adı olmasına ilave olarak, Defne, Apollon ile Defne arasında Antakya'nın Harbiye bölgesinde geçtiğine inanılan efsanede de dile getirilmiştir ("Defne Belediyesi", t.y.). Hatay'da Büyükşehir belediyesi oluşturulması kapsamında kurulacak Defne İlçesine Antakya'nın dört mahallesi ile çok büyük çoğunluğunu Arap Alevilerin oluşturduğu belde ve köylerin bağlanması ön görülmüştür.

Kanun tasarısının ortaya çıkmasıyla birlikte gerek TBMM çatısı altında, gerekse farklı platformlarda Hatay'da yeni ilçelerin sınırlarının tespitine dair sert eleştiriler yapıldı. Kanun tasarısının TBMM'deki görüşmeleri sırasında Hatay'da tasarıda belirtilen biçimde yeni ilçe oluşturulmasıyla "Etnik ve mezhepsel ayırım yapıldığı" iddiaları sık sık gündeme getirilmiştir. Defne ve Arsuz ilçelerinin kurulmasının "mezhep temeline göre, etnik temele göre coğrafî, idari yapılanma" oluşturulması anlamına geldiği çeşitli milletvekilleri tarafından belirtilmiştir. Meclis görüşmelerinde "ayırıştırma projesi" olarak da tanımlanan Defne ve Arsuz ilçeleri kurulmasına neden ihtiyaç duyulduğuna dair sorular gündeme getirilmiştir. İki ilçenin bölgede yaşayan vatandaşların fikirleri alınmadan oluşturulduğu, böyle bir oluşumun bölge insanları tarafından desteklenmediği de görüşmeler sırasında vurgulanmıştır (Meclis Tutanakları, 2012c, s. 704-705, 721). Özellikle CHP'li milletvekilleri tarafından gündeme taşınan ve MHP'li milletvekillerinin de vurguladığı etnik-mezhepsel esaslara göre Hatay'da ilçe sınırlarının belirlendiği söylemlerine İçişleri Bakanı ve AKP'li milletvekilleri karşı çıkmış, böyle bir şeyin söz konusu olmadığını ileri sürmüşlerdir (Meclis Tutanakları, 2012c, s. 722).

CHP'li bazı milletvekilleri kanun görüşmeleri sırasında önerge vererek, Defne İlçesi kurulmasından vazgeçilmesini teklif ettiler. Önergede, kurulması tasarlanan 13 büyükşehirde kanun tasarısı ile "coğrafya durumu, ekonomik şartlar ve kamu hizmetlerinin gerekleri göz önünde bulundurularak yeni ilçeler" kurulacağına belirtildiği ancak "Hatay ilinde kurulan ilçelerde bu hususlara gerekli özen gösterilmemiş ve kamuoyunda ilçe sınırları tespit edilirken özenli davranılmadığı algısı güçlenmiştir" ifadesine yer verilmiştir. Bu nedenle, önerge ile Antakya'da yaşayan insanların "mezhepsel bir duvar gibi algılanan" Defne İlçesi

sınırları ile bölünmemesi, Antakya'nın daha önceden var olan mahalle, belde ve köyleri ile tek bir ilçe olarak devam ettirilmesi teklif edilmiştir. Aynı önergede, tasarlanan sınırlar içinde Defne İlçesinin coğrafik olarak çok dar ancak nüfus yoğunluğu açısından çok yoğun bir bölge olacağı vurgulanarak Defne ilçesi oluşturulmasının olumsuz sonuçlar doğuracağı belirtilmiştir (Meclis Tutanakları, 2012b). Defne ilçe sınırlarının kanun tasarısında yer aldığı biçimiyle belirlenmesi durumunda ortaya çıkacak sorunların kısmen de olsa giderilebilmesi amacıyla tasarının İçişleri Komisyonu'nda görüşülmesi sırasında ilçe sınırlarının farklı çizilmesi yönünde öneriler yapıldı. Ancak bu öneriler de iktidar partisi temsilcileri tarafından kabul edilmemiştir ("Antakya'yı Bölmeyin", 2012).

Hatay'da kurulacak ilçelerin sınırlarına dair tartışmalar TBMM ile sınırlı kalmadı. CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, Hatay'da Defne ve Arsuz ilçelerinin kurulmasını "bölücülük" olarak tanımlayarak temel hedefin belediye seçimlerini kazanmak olduğunu vurgulamıştır. CHP Genel Başkan Yardımcısı Nihat Matkap da konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, "Hatay'ın merkez içesi Antakya'nın içinden Defne adında bir ilçe ihdas ediliyor. Neredeyse nüfusu yüzde 100 Alevi olacak" diyerek düzenlemeye tepkisini ortaya koymuştur (Konuralp, 2012).

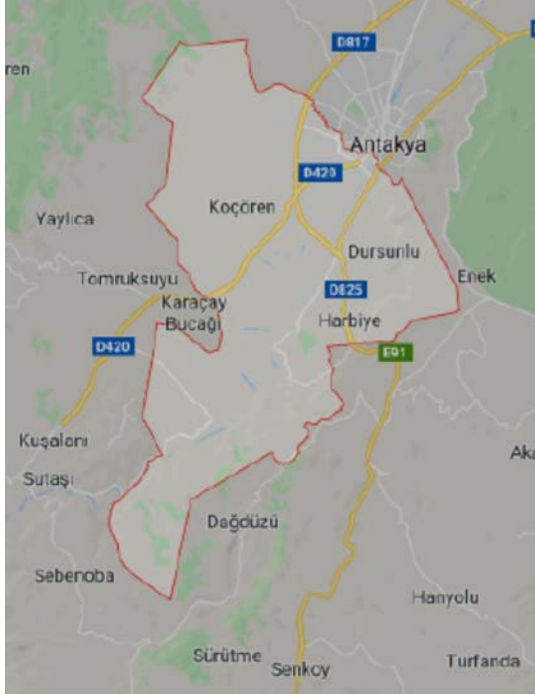
TBMM dışında da yasa tasarısına olan itirazlarını dile getirmeye devam eden muhalefet milletvekilleri, tasarının yasalaşmasına kadar geçen sürede basına bu konuda demeçler vermeye sürdürdüler. Bu demeçlerde, yeni ilçe sınırları ile bölgede yaşayan insanlar arasında adeta "mezhepsel duvarlar" oluşturulduğu ("Tasarı Hatay'a ihanettir", 2012), vatandaşların etnik kökenlerine göre ayrıştırıldığı ve bunun "bölücülük" olduğu defalarca vurgulandı ("İnsanlarımız Etnik Kökenlerine", 2012; Özgün, 2012a; "Büyükşehir Canavarı", 2012). CHP'li yetkililer, yeni ilçe sınırlarının AKP'li yetkililer tarafından masa başında, "halkı kamplara bölüp, benden olan olmayan, tamamen ırkçı, mezhepçi ve etnik yapıya dayalı bir yaklaşımla" belirlendiğini ileri sürdüler ("CHP: Antakya ve Defne", 2012).

Dönemin yerel basını incelendiğinde, Defne ve Arsuz ilçelerinin kurulması planlarına dair olumsuz görüşlerin hakim olduğu görülmektedir. Yerel basında, kanun tasarısının TBMM'ye sunulmasıyla birlikte konu geniş yer bulmaya başladı. Bu haberlerde, Hatay'ın büyükşehir olması halinde ortaya çıkacak yeni durumdan çok, kurulacak Defne ve Arsuz ilçelerine hangi mahalle, belde ve köylerin bağlanacağı geniş yer buldu ("Büyükşehir Sınırı Belli Oldu", 2012; "Arsuz ve Defne ilçe oldu", 2012). Yasa tasarısına göre iki ilçenin kurulacak olması ve bunların belirlenen sınırları takip eden günlerde yerel basında sertçe eleştirildi. Büyükşehir olmanın Hatay için olumlu sonuçlar doğuracağı ancak Defne ve Arsuz İlçelerinin kurulmasının son derece olumsuz olacağı vurgulandı. Bu iki ilçe kurmaya dair herhangi bir ihtiyaç bulunmadığı, düzenleme ile ilgili herhangi uzman görüşüne başvurulmadığı, bölgede yaşayan insanların görüşüne başvurulmadığı, temel hedefin "siyasi taktiklerle" Antakya ve İskenderun belediye seçimlerini kazanmak olduğu sık sık dile getirildi. Defne İlçesi kurulmasının Antakya'yı ortadan bölmek anlamına geldiği ve bunun "Antakya'ya yapılacak en büyük kötülük" olacağı savunuldu (Seyfittinoğlu, 2012a; Özgün, 2012b). Kanun tasarısına göre oluşacak haritalarla (bkz. EK 1) birlikte ilk sayfadan verilen haberde de, özellikle Antakya'nın merkezinde yer alan bazı mahallelerin Defne İlçesine bağlanacak olmasına dair eleştiriler yöneltilmiş ve bu mahallelerde yaşayan vatandaşların artık Antakya Belediyesi seçimlerinde oy kullanamayacağı vurgulanmıştır ("BŞB Tasarısı Kucaklamıyor", 2012). Antakya'nın "merkezi ile iç içe" olan söz konusu mahalleleri "Antakya İlçesinden ayıran nedir" sorusu yöneltilmişse de (Seyfittinoğlu, 2012b) buna tatmin edici bir cevap alınamamıştır. Sivil toplum kuruluşu temsilcileri de bu mahallelerin Antakya'dan ayrılarak Defne'ye bağlanacak olmasıyla oluşan durumun adeta bir "fay hattı" oluşturduğu yönünde demeçler vermiştir (Yıldız, 2012b).

Hatay'da düzenlenen çeşitli etkinliklerde yasa tasarısını konu alan toplantılar düzenlendi. Konu ile ilgili olarak düzenlenen en önemli etkinliklerden biri Mimarlar Odası Hatay Şubesi ev sahipliğinde gerçekleştirilen sempozyum olmuştur. Sempozyuma Hatay Valisi, çok sayıda belediye başkanı, akademisyenler, uzmanlar ve siyasetçiler katıldı (Yıldız, 2012a). Sempozyumun sonuç bildirgesinde yasa tasarısının hazırlanma biçimi eleştirilmiştir. Bildirgede "Yasa Tasarısı taslağı birden bire gündeme getirilmiş ve tasarı metninin hazırlanmasında valiliklerin, üniversitelerin ilgili birimlerinin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin görüşlerine başvurulmamış olması büyük bir eksiklik olarak" nitelendirilmiştir. Ayrıca, tasarının "aceleyle getirilmeden, tarafsız çevrelerde, bu çabanın objektif ölçütlere dayalı, kamu hizmetlerinin ve yerel demokrasinin gereklerine yanıt verecek nitelikte, tüm yaşayanları eşit biçimde kucaklayan, ötekileştirme duygusu yaratmayan bir anlayışla hazırlanması" gerektiği vurgulanmıştır ("Hatay Büyükşehir Sempozyumu Sonuç Bildirgesi", 2012).

TBMM içinde muhalefet parti milletvekillerinin ve yerel düzeyde çeşitli kesimlerin karşı çıkmasına karşı, Antakya'nın bölünerek Defne İlçesi kurulması planından vazgeçilmedi. Defne İlçesinin sınırları, TBMM'de yapılan görüşmeler sonrasında iktidar partisinin istediği şekilde belirlendi. Kanun tasarısı 12 Kasım 2012'de tamamlanan görüşmeler sonucunda TBMM'de kabul edilmiş (Meclis Tutanakları, 2012c) ve 6 Aralık 2012'de 6360 Sayılı Kanun olarak *Resmî Gazete*'de yayınlanmıştır. Bu kanuna göre yeni kurulan Defne İlçesi sınırları aşağıdaki haritada gösterildiği biçimde belirlenmiştir.

Harita 1. Defne İlçesi



Kaynak: "Google Maps", t.y.

Harita 2. Hatay İli Haritası



Kaynak: "Coğrafya Harita", t.y.

Harita 1'de görüldüğü üzere, Defne İlçesinin sınırları Antakya şehir merkezinin önemli bir kısmını içine alacak şekilde belirlenmiştir. Antakya'nın mahallesi konumunda olan ve 6360 Sayılı Kanun öncesinde Antakya Belediye seçimlerinde oy kullanan Akdeniz, Armutlu, Elektrik ve Sümerler mahalleleri Defne İlçesi sınırları içine dahil edilmiştir. Bu şekilde çizilen Defne İlçe sınırları, Antakya'nın en merkezi yerinde bulunan çok sayıda yerleşim yerini Antakya Belediyesi sınırları dışında bırakmış oldu. Özellikle bu 4 mahallenin Defne İlçesine dahil edilmesine geçerli bir açıklama getirmek oldukça güçtür. Ancak bu mahallelerde yaşayan vatandaşların seçmen davranışları incelendiğinde, bu kararın seçimleri kazanma stratejisinin bir parçası olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Defne'ye Bağlanan 4 Mahallede AKP ve CHP'nin Aldıkları Oylar

Seçim		Toplam Geçerli Oy	AKP		CHP	
			Toplam Aldığı Oy	Oy Oranı (%)	Toplam Aldığı Oy	Oy Oranı (%)
2002 Genel Seçimleri	Akdeniz Mah.	432	2	0,5*	322	74,5*
	Armutlu Mah.	2929	56	1,9*	1995	68,1*
	Elektrik Mah.	1914	23	1,2*	1383	72,3*
	Sümerler Mah.	4531	155	3,4*	2626	58,0*
2007 Genel Seçimleri	Akdeniz Mah.	848	22	2,6*	686	80,9*
	Armutlu Mah.	3583	125	3,5*	3122	87,1*
	Elektrik Mah.	2232	54	2,4*	1936	86,7*
	Sümerler Mah.	5468	322	5,9*	4451	81,4*
2009 Antakya Belediye Bşk. Seçimleri	Akdeniz Mah.	1144*	32*	2,8*	1078*	94,2*
	Armutlu Mah.	4281*	188*	4,4*	3.924*	91,7*
	Elektrik Mah.	2842*	90*	3,2*	2675*	94,1*
	Sümerler Mah.	6181*	341*	5,5*	5572*	90,1*
2011 Genel Seçimleri	Akdeniz Mah.	1643	47	2,9*	1537	93,5*
	Armutlu Mah.	5023	256	5,1*	4597	91,5*
	Elektrik Mah.	3190	146	4,6*	2950	92,5*
	Sümerler Mah.	7074	421	6,0*	6340	89,6*

*TÜİK verileri esas alınarak hesaplanmıştır.

Kaynak: "Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.

Tablo 2'de görüldüğü üzere, Defne'ye bağlanan Antakya'nın dört mahallesinde 2002 sonrası düzenlenen seçimlerde AKP'nin oy oranı hiçbir seçimde % 6'yı aşmamıştır. Mahalle bazında sonuçlara ulaşamadığı için 2004 yerel seçim verileri tabloya eklenememiştir. Ancak tabloda yer alan 4 seçim sonucu açıkça ortaya koymuştur ki Akdeniz, Armutlu, Elektrik ve Sümerler mahallelerinde AKP ile CHP'nin aldıkları oy oranlarında çok büyük bir fark mevcuttur. 2012'de 6360 Sayılı Kanun tasarısı hazırlanırken şüphesiz tasarımı hazırlayan iktidar partisi de bu verilere sahipti. Antakya Belediye Başkanlığı seçimlerini garanti almak için olsa gerek, bu 4 mahalle yeni kurulan Defne İlçesine bağlanmıştır. Söz konusu 4 mahalle dışında da Defne İlçesinin sınırları belirlenirken ilçe sınırlarına dâhil edilecek belde ve köylerin seçmen davranışı esas alınarak belirlendiği anlaşılmaktadır. Defne İlçesinin kurulmasının ardından ortaya çıkan seçim sonuçları bu iddiayı destekler niteliktedir.

Tablo 3. 2014 ve Sonrası Seçimlerde Antakya ve Defne'deki Seçim Sonuçları

Seçim		Toplam Geçerli Oy	AKP		CHP	
			Toplam Aldığı Oy	Oy Oranı (%)	Toplam Aldığı Oy	Oy Oranı (%)
2014 Yerel Seçimleri	Antakya Belediye Bşk.	189106	93866	49.6	68696	36.3
	Defne Belediye Bşk.	80908	2681	3.3	66419	82.1
7 Haz. 2015 Genel Seç.	Antakya İlçesi	189656	90775	47.9	61711	32.5
	Defne İlçesi	82464	3469	4.2	63587	77.1
1 Kas. 2015 Genel Seç.	Antakya İlçesi	194364	102565	52.8	64676	33.3
	Defne İlçesi	84904	3824	4.5	66177	77.9
2018 Genel Seçimleri*	Antakya İlçesi	209194	93011	44.5	56913	27.2
	Defne İlçesi	93086	4877	5.2	58481	62.8
2019 Yerel Seçimleri**	Antakya Belediye Bşk.	200280	110672	55.3***	85204	42.5***
	Defne Belediye Bşk.	87862	5410	6.2***	60329	68.7***

*Bu seçimlerde AKP ile MHP Cumhur İttifakı, CHP, İyi Parti ve Saadet Partisi ise Millet İttifakı içerisinde yer almıştır. İttifaklara verilen oylar tablodaki rakamlara dahil değildir.

**Bu seçimlerde AKP ile MHP Cumhur İttifakı, CHP ve İyi Parti Millet İttifakı olarak seçime katılmış, ittifak çerçevesinde birbirlerinin adaylarını desteklemiştir. MHP ve İyi Parti Antakya ve Defne İlçe Belediye Başkanlığı seçimlerinde aday göstermemiştir.

*** TÜİK verileri esas alınarak hesaplanmıştır.

Kaynak: "Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.

Tablo 3'te de görüldüğü üzere, 6360 Sayılı Kanun'la kurulan Defne İlçesi, çok büyük çoğunlukla AKP'ye oy vermeyen ve büyük çoğunluğu CHP'ye oy veren vatandaşların yaşadığı bölgelerden oluşmuştur. Defne İlçesi kurulmamış olsaydı, Tablo 3'te görüleceği üzere, 2014 ve 2019 yerel seçimlerinde Antakya Belediye Başkanlığını AKP'nin kazanması pek de ihtimal dahilinde görünmemektedir. Çünkü, 2012 öncesinde Samandağ ilçe sınırları içinde olan iki belde ve sekiz köy de Defne ilçesine bağlanırsa da bu

yeni ilçe çok büyük çoğunlukla daha önce Antakya'ya bağlı mahalle, belde ve köylerden oluşacak şekilde kurulmuştur (On Üç İlde Büyükşehir, 2012; Başaran, 2013).

Defne İlçesi sınırları belirlenirken yapılan diğer bazı düzenlemeler de yeni ilçe sınırlarının seçmen davranışı esas alınarak belirlendiğini teyit eder niteliktedir. 2012 öncesinde Antakya'ya bağlı olan ve Defne İlçesinin kurulmasıyla coğrafik olarak Antakya'dan ayrılan bazı belde ve köyler Defne'ye dahil edilmemiştir. Bu kapsamda Sofular ve Hanyolu köyleri Altınözü ilçesine, Şenköy Beldesi ile Bozlu, Çatbaşı, Çayır, Dağdüzü, Yukarıokçular, Turfanda ve Yoncakaya köyleri Yayladağı ilçesine bağlanmıştır (On Üç İlde Büyükşehir, 2012). Söz konusu bu belde ve köyler kurulan Defne ilçesine coğrafik olarak komşu durumdadır. Buralarda yaşayan insanların Altınözü ve Yaylağı ekonomik açıdan pek bağları yoktur ("CHP: Antakya ve Defne", 2012). Ancak, belirtmek gerekir ki, bu belde ve köylerin bir özelliği, CHP'ye sınırlı destek veren vatandaşların yaşamasıdır. Etnik/ dinsel açıdan da oluşturulan Defne ilçesindeki nüfustan farklı olan söz konusu yerleşim yerlerinde, Turfanda Köyü hariç neredeyse hiç Arap Alevi yaşamamaktadır. Bu belde ve köylerde AKP'ye olan seçmen desteği seçim sonuçlarında açıkça görülmektedir. 2011 genel seçimlerinde Sofular ve Hanyolu köylerinde geçerli sayılan 1647 oyun 1130'unu AKP alırken CHP bu iki köyde yalnızca 165 oy alabilmiştir. Aynı seçimlerde, Şenköy Beldesi, Bozlu, Çatbaşı, Çayır, Dağdüzü, Yukarıokçular, Turfanda ve Yoncakaya köylerinde toplam 4132 geçerli oy kullanılırken bunların 2661'ini AKP almış, CHP ise sadece 878 oy alabilmiş, bunların 515'ini Turfanda Köyü'nden aldığı oylar oluşturmuştur ("Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.). 6360 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra bahsi geçen belde ve köyler mahalleye dönüşürken, yeni dönemde yapılan seçim sonuçlarının incelenmesi AKP'ye olan desteğin devam ettiğini göstermiştir.

2012'de belirlenen Defne İlçesi sınırları çok büyük oranda Arap Alevilerin yaşadığı bölgeleri içerecek şekilde oluşturulmuştur. Bunun tek istisnası, 2012 yılından önce Samandağ'a bağlı olan Çökek, Hüseyinli ve Özençili köyleri olmuştur. Arap Alevi olmayan vatandaşların yaşadığı bu üç köy, AKP'nin düşük desteğe sahip olduğu Hatay'ın bir diğer ilçesi olan Samandağ'dan ayrılarak Defne ilçesine dahil edilmiştir. Çökek, Hüseyinli ve Özençili şu anda Defne sınırları içerisinde AKP'nin ezici desteğe sahip olduğu yegane bölge konumundadır. Nitekim 2018 Genel Seçimlerinde söz konusu üç köyde toplam 1342 geçerli oy kullanılırken bunun 1011'ini AKP almış, CHP'nin oyu ise 50'de kalmıştır ("Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.).

Genel ve yerel seçimler dışında da Defne ilçesi sınırları içinde kalan vatandaşların AKP karşıtı tutumları gözlenebilmektedir. 2014 yılında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde CHP'nin desteklediği "Çatı Adayı" Ekmeleddin İhsanoğlu Defne ilçesinde geçerli oyların % 91.9'unu alırken, AKP'nin desteklediği Recep Tayyip Erdoğan'ın oy oranı % 4.3'te kalmıştır ("Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.). Benzeri biçimde, 2017'de yapılan ve cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesine yönelik anayasa değişikliğinin oylanıldığı referandumda Türkiye genelinde ilçe bazında 'Hayır' oylarının en yüksek çıktığı ilçe % 93.5 oy oranı ile Defne olmuştur ("Hatay'ın Defne ilçesi neden", 2017). Hatırlanacağı üzere, bu oylamada CHP'nin dahil olduğu grup 'Hayır' oyu verilmesi yönünde propaganda yaparken AKP ve MHP'nin de içinde bulunduğu grup 'Evet' oyu verilmesi yönünde propaganda yürütmüşlerdir. 2018 yılında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de Defne'de benzer bir tablo ortaya çıktı. Bu seçimlerde CHP'nin adayı Muharrem İnce Defne ilçesindeki geçerli oyların % 90.5'ini alırken AKP'nin adayı olan ve MHP'nin de desteklediği Recep Tayyip Erdoğan oyların % 6.6'nı alabilmiştir ("Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.).

Siyasi kaygılara göre belirlenen Defne ilçe sınırları oldukça ilginç bir haritanın ortaya çıkmasına neden olmuştur. İlginç şeklinin yanı sıra, ilçenin yüzölçümü de tezatlıkları göz önüne sermektedir. Defne ilçesi 155 kilometrekarelik yüz ölçümü ile Hatay'ın en küçük ilçesi konumundadır. Bu yüz ölçüm, kanun tasarısının ilk hazırlandığında ilçe olması planlamayan, ancak daha sonra kanunun görüşülmesi sırasında verilen teklifle ilçe olmasına karar verilen Payas ilçesinin yüzölçümünden de daha küçük bir alandır. Defne ilçesi 155 kilometrekarelik dar bir alanla sınırlandırılırken, esasında Defne'ye bağlanması gerekirken Altınözü ve Yayladağı ilçelerine yukarıda bahsedilen belde ve köylerin bağlanmasıyla bu iki ilçenin sınırları sırasıyla 392 ve 445 kilometrekarelik alanları kapsayacak şekilde belirlenmiştir ("Harita Genel Müdürlüğü", t.y.).

Çalışmada üzerinde durulan dinamiklerin bir ürünü olarak kurulan Defne ilçesinin nüfusu, etnik-dinsel özelliklerinin yanı sıra sayısal büyüklüğü açısından da oldukça dikkat çekicidir. Yüz ölçümünün tam tersine, nüfus açısından bakıldığında 2018 yılı itibariyle 151 bin kişinin yaşadığı Defne, Antakya ve İskenderun'un ardından en büyük nüfusa sahip üçüncü ilçe konumundadır ("Hatay Nüfusu", t.y.). Bu özelliği ile de dar bir coğrafi alanda son derece yüksek sayıda nüfusu içerecek şekilde kurulan Defne İlçesi, AKP'ye oy vermeyenleri Antakya'dan dışarıda bırakmak için oluşturulmuş yapay bir yapı izlenimi vermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

1812 yılında seçim bölgelerinin aldığı şekli görünce durumu semender şeklinde çizen karikatürist Defne ilçesinin haritasını görseydi kuvvetle muhtemeldir ki akılda kalıcı bir karikatür çizerdi. Haritada bakıldığında bile Defne ilçesi ile ilgili acayıplık göze çarpıyor. Defne ilçesinin sınırlarının belirlenmesi süreci, bu çalışmada da ortaya konulduğu üzere, bir dizi siyasi beklentiler çerçevesinde şekillenmiştir. Bu beklentilerin en önemlisi, Hatay'ın büyükşehir olmasından sonra en büyük ilçe olan Antakya'nın belediye başkanlığını elde tutma amacıdır. Bu nedenle, Defne ilçesi sınırları, kanun tasarısını hazırlayan iktidar partisine oy vermeyen insanların toplandığı bir bölge olarak stratejik taksimat esasına göre belirlenmiştir. Defne sınırları içerisinde, stratejik taksimatın en yaygın biçimi olan istifleme yöntemi çerçevesinde iktidar partisine oy vermeyen insanların yaşadıkları bölgeler dâhil edilmiştir. İstifleme Defne'de o kadar ileri boyutlarda gerçekleştirilmiştir ki, önceki sayfalarda belirtildiği gibi, seçimlerde CHP'nin ve desteklediği adayların rekor düzeylerde oy oranlara ulaştığı bir ilçe kurulmuş oldu.

Defne ilçesinde istiflemenin yapılması neticesinde Antakya belediye başkanlığını AKP'li adayların 2014 ve 2019'da kazanması sağlanabilmiştir. Antakya sınırları açısından bakıldığında, esasında AKP'yi destekleyen seçmenler için bir bölüştürme sürecinin de yaşandığı söylenebilir. Antakya sınırları, belediye seçimlerini kazanmayı sağlayacak kadar AKP'ye destek veren vatandaşları içerecek şekilde belirlenmiştir. Bunun için, Antakya'nın parçası konumunda olan, şehir merkezinin ayrılmaz parçası konumundaki Akdeniz, Armutlu, Elektrik ve Sümerler mahalleleri de Defneye bağlanmıştır. Antakya'dan ayrılan bu mahallelerin ortak özelliği, çalışmada hem yerel hem genel seçim sonuçları üzerinden gösterildiği üzere, AKP'ye desteğin son derece düşük olduğu bölgeler olmalarıdır.

6360 sayılı kanun tasarısı hazırlanırken gerekçe olarak yerel yönetimlerin "daha etkin ve verimli" çalışabilmeleri, vatandaşların değişen beklentilerine hizmet verebilmeleri sunulmuştu. Ancak bu kanun çerçevesinde kurulan Defne ilçesinde bu hususların gözetildiğini ileri sürmek oldukça güçtür. Defne sınırları stratejik taksimat göz önünde bulundurularak belirlendiğinden Hatay'da yüz ölçümü bakımından en küçük, Antakya ve İskenderun'dan sonra en büyük nüfusa sahip üçüncü ilçe kurulmuş oldu. Dar bölgede, insan yoğunluğunun yüksek olduğu Defne'de yeni ilçe olmanın getirdiği zorluklar, bırakın yerel yönetimin "daha etkin ve verimli" hizmet sunmasını, önceki dönemdeki hizmet standartlarına ulaşmasını bile oldukça güç hale getirmektedir. İlave olarak, belirlenen sınırlar içinde, bir ilçede olması gereken pek çok kamu kuruluş ve tesisinin eksikliği Defne'de hala devam etmektedir. Sağlık hizmetlerini örnek vermek gerekirse, 2012'de ilçe haline gelen Defne'de günümüze kadar herhangi bir devlet hastanesi kurulmuş değildir. Bu konuda yapılan taleplere, Antakya'daki hastanelerin yakın mesafede olması nedeniyle buna gerek olmadığı şeklinde gerekçelerle günümüze kadar olumlu cevap verilmemiştir ("Hatay Valisi: Arsuz'un hastane ihtiyacı", 2019). Bu örnek, belediyenin sağlaması gereken hizmetler bir yana, devlet tarafından sunulan hizmetlerde de Defne ilçesinin kurulmasının ilçe sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların hayatına olumlu bir katkı getirmediğine dair güçlü bir veri sunmaktadır.

Defne ilçesi kurulmasıyla birlikte bunun kısa vadedeki sonucu AKP açısından Antakya belediye başkanlığı seçimlerinin kazanılmasıdır. Ancak uzun vadedeki muhtemel etkilere de değinmek yerinde olacaktır. Slovakia örneğinde görüldüğü üzere (Halás ve Klapka, 2017), stratejik taksimatın gerçekleşme biçimine bağlı olarak yerel yönetimlerde farklı yansımaları olabilmektedir. Makedonya örneği de göstermiştir ki (Stewart, 2019), bir grubun çok büyük çoğunluğa sahip olduğu belediyelerde süreç içinde topluluk içerisinde ayrışma yaşanıp toplumsal destek farklı siyasi partiler arasında bölünebiliyor. Seçim sonuçları ortaya koymuştur ki, AKP'nin gerek yerel gerekse genel seçimlerde Defne'de önemli oranda destek görmesi pek muhtemel görünmemektedir. Ancak bu durum Defne'de yaşayan insanların sürekli CHP'ye oy verecekleri anlamını getirmiyor. Çeşitli nedenlerle Defne'de yaşayan insanlar farklı partilere destek vermeye yoluna gidebiliyor. Bu durumun yakın gelecekte hızlanması, Defne'de CHP'ye rakip olabilecek bir partinin çıkması ihtimal dahilindedir. Nitekim 2014 yerel seçimlerinde Defne Belediye Başkanlığı için Türkiye Komünist Partisi adayı oyların % 7.6'sı almış, 2019'daki seçimlerde ise Demokratik Sol Parti adayı oyların %24.4'ünü almıştır ("Türkiye İstatistik Kurumu", t.y.). Her iki seçimde CHP'nin adayları belediye başkanlığını kazandı ve AKP'nin adaylarının oy oranları çok düşük seviyelerde kaldı. Ancak ilerleyen süreçte, Defne'de CHP'ye kuvvetli bir rakip çıkması oldukça muhtemel görünmektedir. Doğaldır ki, Defne'de CHP'nin zayıflaması AKP'nin arzuladığı bir sonuç olacaktır.

Bu çalışmada ortaya konulduğu üzere, stratejik taksimat yerel seçimlerde de oldukça etkin biçimde kullanılabilir. Defne ilçesinin sınırlarının tespit biçimi, sürecin nasıl yaşandığını gözler önüne sermektedir. Çalışma, sürecin ayrıntılı analizinin yapılabilmesi için Defne ilçesi ile sınırlı tutulmuştur. Ancak

Defne yerel yönetimlerde stratejik taksimatın hayata geçirildiği tek örnek değildir. Yine 6360 sayılı Kanunla kurulan Arsuz ilçesinin sınırlarının belirlenmesinde de stratejik taksimatın etkin olduğuna dair kuvvetli deliller bulunmaktadır. Yapılacak yeni çalışmalarda, Arsuz'un ilçe olması sürecinin incelenmesi ve buna benzer örnek olayların analiz edilmesi ile Türkiye'de stratejik taksimatın uygulamalarına dair örnekleri çoğaltmak mümkün olacaktır. Ayrıca, bu ve buna benzer çalışmalar, stratejik taksimatın dünyadaki ve Türkiye'deki uygulama biçimlerini karşılaştırma imkanı sağlayarak söz konusu uygulamaların daha da iyi anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Etik Beyan

"Seçimlerde Sınırlar: "Başarılı" Bir Stratejik Taksimat Örneği Olarak Defne İlçesi'nin Kurulması" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

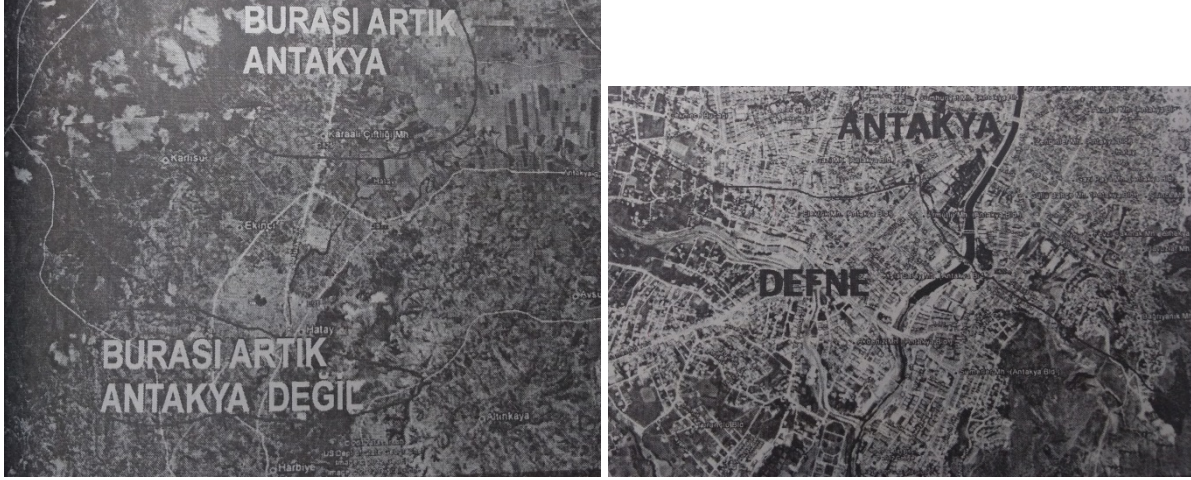
Teşekkür

Yazar, çalışma metninin ilk halini okuyarak görüşlerini paylaşan Çiğdem Aksu Çam, Ali Mansuroğlu ve Murat Yüksel'e, araştırma aşamasında gazete arşivlerinin kullanılmasına imkân sağlayan *Antakya Gazetesi* yönetici ve çalışanlarına ve makalenin değerlendirmesini gerçekleştiren hakemlere teşekkürü borç bilir. Doğal olarak, nihai metindeki olası eksik ve/veya hatalar yazarın kendisine aittir.

Kaynakça

- Ada, S. (2005). *Türk-Fransız ilişkilerinde Hatay sorunu*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Adıgüzel, ř. ve Karakaya, S. (2017). Yerel siyasete etkileri açısından 6360 sayılı yasa: Hatay örneği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (39), 31-56.
- Alexeev, B. ve Mixon, D. G. (2018). Partisan gerrymandering with geographically compact districts. *Journal of Applied Probability*, 55, 1046-1059.
- Anand, E. (2014). Finding a path through the political thicket: In defense of partisan gerrymandering's justiciability. *California Law Review*, 102 (4), 917-970.
- Antakya'yı Bölmeyin. (2012, 20 Ekim). *Antakya*, s. 1.
- Arıkoğa, E. (2018). Yerinden yönetim ve merkezileşmiş büyükşehir sisteminde yetkilerin dağıtılması. *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 1-34.
- Arsuz ve Defne ilçe oldu.. Payas'ın adı yok! (2012, 8 Ekim). *İskenderun Haber*. Erişim adresi: <https://www.iskenderunhaber.com/2012/10/08/arsuz-ve-defne-ilce-oldu-payasin-adi-yok/>
- Aygül, C. (2016). Electoral manipulation in March 30, 2014 Turkish local elections. *Turkish Studies*, 17 (1), 181-201.
- Barrow, J. (2018). A way out of the political thicket: The simple solution to partisan gerrymandering. *Harvard Journal on Legislation*, 55 (1), 1-21.
- Başaran, R. (2013, 21 Temmuz). Hatay'da Alevi-Sünni değil hükümet gerilimi. *Radikal*. Erişim adresi: <http://www.radikal.com.tr/turkiye/hatayda-alevi-sunni-degil-hukumet-gerilimi-1142667/>
- Bernstein, M. F. (1996). Racial gerrymandering. *The Public Interest*, 122, 59-69.
- BşB Tasarısı Kucaklamıyor. (2012, 11 Ekim). *Antakya*, s. 1.
- Buchler, J. (2012). Population equality and the imposition of risk on partisan gerrymandering. *Case Western Reserve Law Review*, 62 (4), 1037-1055.
- Büyükşehir Belediyesi Kanunu. (2004, 23 Temmuz). *Resmi Gazete* (Sayı: 25531). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/07/20040723.htm>
- Büyükşehir Canavarı. (2012, 13 Kasım). *Antakya*, s.1.
- Büyükşehir Sınırı Belli Oldu. (2012, 9 Ekim). *Antakya*, s.1.
- Chill, C. D. (2017). Political gerrymandering: Was elbridge gerry right. *Touro Law Review*, 33 (3), 795-825.
- CHP: Antakya ve Defne sınırı tespiti hatasından derhal dönülmeli. (2012, 12 Ekim). *Antakya*, s.4.
- Coğrafya Harita. (t.y.). Hatay İli Haritası [Harita]. Erişim adresi: http://cografyaharita.com/haritalarim/4l_hatay_ili_haritasi.png
- Defne Belediyesi (t.y.). Daphne (Harbiye) efsanesi. Erişim adresi: <https://www.defne.bel.tr/defne/>
- Dikici Bilgin, H. (2016). Seçimler ve seçim sistemleri. S. Sayarı ve H. Dikici Bilgin (Yay. haz.), *Karşılaştırmalı siyaset: temel konular ve yaklaşımlar* (ss.145-168) içinde (4. bs.). İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Duman, L. (2016). "Vatan"ın son parçası: Hatay'daki uluslaştırma politikaları. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Engstrom, E. J. (2013). *Partisan gerrymandering and the construction of american democracy*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- Erçel, K. (2017, 5 Nisan). ABD'ye özgü kavramlar sözlüğü: "Gerrymander". *Birikim*. Erişim adresi: <http://www.birikimdergisi.com/haftalik/8244/abd-ye-ozgu-kavramlar-sozlugu-gerrymander#.XHkduIgzBIU>
- Fetzer, J. S. (2008). Election strategy and ethnic politics in Singapore. *Taiwan Journal of Democracy*, 4 (1), 135-153.

- Friedman, J. N. ve Holden, R. T. (2008). Optimal gerrymandering: Sometimes pack, but never crack. *The American Economic Review*, 98 (1), 113-144.
- Google Maps, (t.y.). Defne/Hatay [Harita]. Erişim adresi: <https://www.google.com/maps/>.
- Griffith, E. C. (1907). *The rise and development of the gerrymander*. Chicago: Scott, Foresman and Company.
- Halás, M. ve Klapka, P. (2017). Functionality versus gerrymandering and nationalism in administrative geography: lessons from Slovakia. *Regional Studies*, 51 (10), 1568-1579.
- Harita Genel Müdürlüğü. (t.y.). İl ve ilçe yüz ölçümleri. Erişim adresi: https://www.harita.gov.tr/images/urun/il_ilce_alanlari.pdf.
- Hatay Büyükşehir Sempozyumu Sonuç Bildirgesi. (2012, 18 Ekim). *Antakya*, s.3.
- Hatay Nüfusu. (t.y.). *Nufusu.com*. Erişim adresi: <https://www.nufusu.com/il/hatay-nufusu>
- Hatay Valisi: Arsuz'un hastane ihtiyacı var, Defne'nin yok. (2019, 11 Aralık). *Hatay Haber*. Erişim adresi: <http://www.hatayhaber.com/hatay-gundemi/hatay-valisi-arsuzun-hastane-ihiyaci-var-defnenin-yok/3974>
- Hatay'ın Defne ilçesi neden 'Hayır' rekortmeni oldu? (2017, 17 Nisan). *Sol Haber*. Erişim adresi: <http://haber.sol.org.tr/toplum/hatayin-defne-ilcesi-neden-hayir-rekortmeni-oldu-193282>
- Hebert, J. G. ve Jenkins, M. K. (2010). The need for state redistricting reform to rein in partisan gerrymandering. *Yale Law & Policy Review*, 29 (2), 543-558.
- İnsanlarımız Etnik Kökenlerine göre Gruplanıp Ayrımcılık Yapılıyor. (2012, 11 Ekim). *Antakya*, s.1.
- Konuralp, O. (2012, 12 Ekim). Bölücülük yapma. *Hürriyet*. Erişim adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/boluculuk-yapma-21678514>
- McDonald, M. D. ve Engstrom, R. L. (1990). Detecting Gerrymandering. B. Grofman (Ed.), *Political Gerrymandering and the Courts* (ss.178-202) içinde. New York: Agathon Press.
- Meclis Tutanakları (2012a, 6 Kasım). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi*. Dönem: 24, Cilt: 32, Birleşim: 16. Erişim adresi: <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d24/c032/tbmm24032016.pdf>
- Meclis Tutanakları (2012b, 7 Kasım). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi*. Dönem: 24, Cilt: 32, Birleşim: 17. Erişim adresi: <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d24/c032/tbmm24032017.pdf>
- Meclis Tutanakları (2012c, 11 Kasım). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Dergisi*. Dönem: 24, Cilt: 33, Birleşim: 21. Erişim adresi: <https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/TUTANAK/TBMM/d24/c033/tbmm24033021.pdf>
- Morrill, R. (1990). A Geographer's Perspective. B. Grofman (Ed.), *Political Gerrymandering and the Courts* (s. p212-239) içinde. New York: Agathon Press.
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2012, 6 Aralık). *Resmî Gazete* (Sayı: 28489). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/12/20121206-1.htm>
- Önen, N. ve Tek, M. (2009). Antakya'nın Seçmeni: Mezhepsel Ayrışma ve Parti Özdeşleşmesi. *Amme İdaresi Dergisi*, 42 (2), 109-139.
- Özgün, M. (2012a, 29 Ekim). Utanç verici bir tasarı. *Antakya*, s.1.
- Özgün, M. (2012b, 13 Kasım). Defne ve Arsuz ilçeleri Hatay'a yapılacak en büyük kötülüktür. *Antakya*, s.7.
- Seabrook, N. R. (2017). *Drawing the Lines: Constraints on Partisan Gerrymandering in US Politics*. Ithaca: Cornell University Press.
- Seyfittinoğlu, İ. (2012a, 10 Ekim). Hatay'a bu kötülüğü yapmayın. *Antakya*, s.1,6.
- Seyfittinoğlu, İ. (2012b, 11 Ekim). Ben Defneli Olmak İstemiyorum. *Antakya*, s.4.
- Smith, P. (2018, January 29). Are Our Elections Rigged? *The New York Times Upfront*, s.10-13.
- Stewart, B. (2019). From adversaries to allies: ethnic gerrymandering and ethnic party behaviour in local elections in Macedonia. *Nations and Nationalism*, 25 (1), 318-339.
- Stewart, C. (2018). State Court Litigation: The New Front in the War Against Partisan Gerrymandering. *Michigan Law Review Online*, 116, 152-164.
- Tasarı Hatay'a ihanettir. (2012, 10 Ekim). *Antakya*, s.3.
- Tokaji, D. P. (2018). Gerrymandering and Association. *William & Mary Law Review*, 59 (5), 2159- 2209.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (t.y.). Seçim Sonuçları. Erişim adresi: <https://biruni.tuik.gov.tr/secimdagitimapp>
- Türkmen, A. F. (1937). *Mufassal Hatay, 3. Cild: Tarib*. İstanbul: Reklam Basımevi.
- Usta, İ. (2014). Türkiye'deki Arap Alevileri (Nusayri) ve İki Dilliliğin Günlük Hayattaki Etkileri. *Geçmişten Günümüze Alevilik I. Uluslararası Sempozyumu*, 1. Cilt (s.702-711) içinde. Bingöl: Bingöl Üniversitesi Yayınları.
- Vikipedi. (t.y.). Stratejik Taksimat. Erişim adresi. https://tr.wikipedia.org/wiki/Stratejik_taksimat
- Yıldız, C. (2012a, 13 Ekim). Hatay "BŞB" Sempozyumu. *Antakya*, s.3.
- Yıldız, C. (2012b, 15 Ekim). İsimler Fay Hattı Gibi. *Antakya*, s.1,3.

Ekler:**EK 1 - Defne-Antakya İlçe Sınırlarını gösteren Haritalar**

Kaynak: BŞB Tasarısı Kucaklamıyor. (2012, 11 Ekim). *Antakya*, s.1.

EXTENDED ABSTRACT

Gerrymandering is a highly debated issue in political science. In broad terms, Gerrymandering can be defined as the process of intentionally determining or changing electoral district borders in a way to give advantages to particular candidates or political at elections (Morill, 1990; Erçel, 2017; Alexeev & Mixon, 2018; Hebert & Jenkins, 2010). Although the term of Gerrymandering was used in 1812 for the first time, the practice of manipulating electoral district had a long history before that date (Griffith, 1907; Engstrom, 2013; Stewart, 2018). Gerrymandering takes various forms across different countries due to national laws. Packing and cracking are the most often utilized methods in Gerrymandering (Anand, 2014; Barrow, 2018). As it has been observed in various cases, those methods can be quite effective in changing election results in favor of certain candidates or political parties (McDonald & Engstrom, 1990; Friedman & Holden, 2008; Buchler, 2012; Chill, 2017; Seabrook, 2017).

Studies conducted on Gerrymandering usually deals with the US and most of the time analyzes topics related to general elections. However, over the last years, the number of studies which examines Gerrymandering in various countries has increased significantly (Fetzer, 2008; Halás & Klapka, 2017; Stewart, 2019). In addition, not only general elections, but also local elections have been analyzed in recent studies (Stewart, 2019).

Based on the law no 6360 which came into force in 2012, metropolitan municipalities were founded in 13 cities, and in addition to previously existing districts, 26 new districts were founded within those cities. Hatay has been among those 13 cities. In addition to foundation of metropolitan municipality, based on provisions of the law, new districts were also founded in Hatay. While preparing draft of the law, the ruling party brought new regulations to become valid in all metropolitan municipalities. Accordingly, the new law introduced a change in the method of local elections. Based on the draft, all eligible citizens within borders of a district would cast their votes at district mayoralty elections. Such an arrangement would bring various results in various cities. But, when previous elections results in Hatay are examined, it would mean a disadvantageous situation for the ruling party.

Due to demographic structure in Hatay (Türkmen, 1937; Duman, 2016), the ruling party has low support levels out of Antakya and İskenderun district centers. That means, as a result of the new arrangement, the ruling party could face losing district mayoralty of Hatay's two largest districts, namely, Antakya and İskenderun. In order to overcome that drawback in Hatay, creation of new districts were included within the draft. Defne district has been one of newly founded districts in Hatay and its foundation caused various important arguments related to local elections results and some vital issues to come to surface.

In this study, it is argued that, foundation of Defne district by snatching it away from Antakya and determination of its borders are parts of the ruling party's local elections strategy who prepared draft of the law. Determination of Defne district's borders has taken place not based on principle of providing

efficient and productive local services, but rather based on a series of political expectations. One of the most important expectations is to win Antakya mayoralty election which would become the largest district within the metropolitan municipality. Therefore, Gerrymandering practices have been applied in determination of Defne district's borders. When draft of the law became public, the main opposing party and some other political parties raised questions about Defne district's borders. Civil society organizations from Hatay and local press also criticized the method followed at determination of Defne district's borders. The ruling party turned a deaf ear to those critics.

In accordance with packing strategy, the most common method of Gerrymandering, living quarters of citizens who do not vote for the ruling party have been included within Defne district. Since its foundation, the ruling party has received extremely low level of support from the Arab Alevis living in Hatay (Adıgüzel & Karakaya, 2017). Arab Alevis are the second largest group living in Hatay and historically are concentrated in certain regions of the city (Usta, 2014; Duman, 2016). Currently, newly founded Defne district has more than 150 thousand inhabitants and its borders have been drawn in such way that nearly all population of the district is composed of Arab Alevis. Packing strategy in Defne has reached such a level that, the district has become an area where the main opposing party and its candidates have received record level votes at elections.

The packing strategy applied by creation of Defne district has been a success for the ruling party since its candidates were able to win Antakya mayoralty at 2014 and 2019 local elections. In addition to short term goals of creation of Defne district, in the long term such a change may bring various other changes to the advantage of the ruling party. As it has been witnessed in foundation of Defne district, Gerrymandering can be quite effectively applied at local elections and it has various implications which are not limited to general elections and certain regions in the world.